

ŻYCIE NAUKI

MIESIĘCZNIK NAUKOZNAWCZY

TOM IV
LIPIEC – GRUDZIEŃ 1947

Biblioteka Jagiellońska

1003123724

KRAKÓW

Redaktor BOGUSŁAW LEŚNODORSKI

Współpracownicy redakcyjni:

MARIA BORUCKA, ZBIGNIEW KAMIŃSKI, TOMASZ KOMORNICKI,
JÓZEF KORPAŁA I STEFAN OŚWIECIMSKI

Doradczy Komitet Redakcyjny:

EUGENIUSZ BRZEZICKI, KAZIMIERZ DOBROWOLSKI, KONSTANTY
GRZYBOWSKI, TADEUSZ LEHR-SPŁAWIŃSKI, ANATOL LISTOWSKI,
KAZIMIERZ MAŚLANKIEWICZ, STANISŁAW SKOWRON

Wydano z zasłku Wydziału Nauki Ministerstwa Oświaty
KONWERSATORIUM NAUKOZNAWCZE W KRAKOWIE

M—43141

Państwowe Krakowskie Zakłady Graficzne — Kraków, ul. Wielopole 1

SKOROWIDZ DO TOMU IV

SKOROWIDZ autorski obejmuje wszystkich autorów i wszystkie tytuły artykułów podpisanych (kryptonimny są rozwiązane), nie obejmuje natomiast wcale streszczeń angielskich.

Skorowidz rzeczowy umożliwi odnalezienie szukanej pozycji według jej treści ogólnej, wyszczególnia jednak tylko takie zagadnienia lub instytucje, którym poświęcono przynajmniej jedną stronę (o ile nie stanowią osobnej całości); nazwy instytucyj podano przeważnie w brzmieniu oryginalnym (bez odsyłaczy). W skorowidzu rzeczowym znajdują się również tytuły działów ŻYCIA NAUKI; z przeglądu prasy uwzględniono tylko tytuły działów, zawartość streszczeń angielskich pominięto.

Skorowidz autorski

- an zob. LEŚNODORSKI, Bogusław.
 ANTONIEWICZ, Włodzimierz - Zadania i organizacja szkół akademickich w Polsce: (1) Nauka i nauczanie; Sieć szkół wyższych w Polsce 9. (2) Planowanie i finansowanie nauki; Zadania wychowawcze szkół wyższych 103. (3) Studia w szkołach wyższych; Działalność oświatowa szkół akademickich 265.
 BARYCZ, Henryk - Obraz życia uczzonego polskiego w pierwszej połowie XIX wieku 145.
 BYKOWSKI zob. JAXA-BYKOWSKI. Ludwik.
 b1 zob. LEŚNODORSKI, Bogusław.
 BOBRAŃSKI, Bogusław - Sp. prof. dr Edward Sucharda 49.
 BORNSTAJN, Maurycy - Odpowiedź na artykuł *Psychologizm i realizm* p. Stanisława Lema 85.
 BORUCKA, Maria (*embe*) - Sprawozdanie z książki: Grzegorz Leopold Seidler - *Rozważania nad normą ustrojową* 88.
 CHOYNOWSKI, Mieczysław (*mch*) - O książkach zagranicznych i o przyjaźni z Czechosłowacją 46. Sprawozdanie z książki: S. R. Humby & E. J. F. James - *Science and education* 216. O właściwe podejście do psychologii 309. Piąty międzynarodowy kongres historii nauki 336. Sprawozdanie z książki: Oscar Krisen Buros - *The second yearbook of research and statistical methodology* 368.
 CSORBOWA, Helena - Sprawozdanie z książki: Kimball Young - *A handbook of social psychology* 372.
 DEMBOWSKA, Maria - Rok działalności Państwowego Instytutu Książki 323.
 DOBROWOLSKA, Danuta - Uczony i uniwersytet w świetle socjologii 192.
embe zob. BORUCKA, Maria.
 GALEŃSKI, Witold - Z zagadnień materializmu dialektycznego 157.
 GOŁĄB, Stanisław - Jeszcze w sprawie krakowianów 168.
 GORIEW, Konstanty - Uczeni białoruscy współdziałają w odbudowie kraju 71.
 GÓRSKI, Karol - Życie naukowe Torunia 169.
 GRABOWSKI, Tadeusz Stanisław - W sprawie wspomnienia o śp. Mieczysławie Małeckim 364.
 GRZEGORCZYK, Piotr - Czasopisma naukowe w Polsce 1947 (spis z indexem) 218.
 HARDING, T. Swann - Nauka i ustrój społeczno-gospodarczy 1.
 J. K. zob. KORPAŁA, Józef.
 J. W. zob. LEŚNODORSKI, Bogusław.
 JARKOWSKI, Stanisław - Polski Instytut Prasoznawczy w Warszawie 59.

- JAKÓBCZYK, Witold - Jeszcze o potrzebach historiografii polskiej 364.
- JAXA-BYKOWSKI, Ludwik - Obiektywizm i tendencyjność w nauce i nauczaniu 26.
- JURAND, Artur - Z frontu nauki 210.
- KAFTANOW, Sergiusz - Wyższe uczelnie Związku Radzieckiego pod znakiem rozwoju 342.
- kam. zob. KAMIŃSKI, Zbigniew.
- KAMIŃSKI, Zbigniew (kam.) - Omówienie czasopisma *Science News Letter* 90. Sprawozdanie z książki: J. B. S. Haldane - *Science advances* 370.
- KOMORNICKI, Tomasz (tk) - *Technical and scientific register* 68. Sprawozdanie z książki: *The rationalist annual* 374.
- KORPAŁA, Józef (J. K.) - Szkoły wyższe na przełomie 39. O społeczną odpowiedzialność uczonych 97. Kilka słów o tzw. polityce naukowej 298.
- KOSKO, Stefan - Instytut Ekonomiki Stosowanej w Paryżu 349.
- LEM, Stanisław - Z badań nad psychologią uczonych 300.
- LEŚNODORSKI, Bogusław (an, bl. J. W.) - Sprawozdanie z książki: James Burnham - *The managerial revolution* 86. Sprawozdanie z książki: G. M. Trevelyan - *History and the reader* 217. Szkoły wyższe i nakazy życia 241. Specjalizacja a wykształcenie ogólne 295. Reforma nauki i szkół wyższych wchodzi w życie 314. Konferencja porozumiewawcza instytucji i towarzystw naukowych, uprawiających badania historyczne 320. Nauka i powojenny kryzys ekonomiczny 339. Sprawozdanie z książki: Józef Sieradzki - *Światła po burzy* 373.
- ŁODYŃSKI, Marian - Biblioteki i polityka biblioteczna w związku z potrzebami nauki 282.
- MAJEWSKI, Kazimierz - Organizacja archeologii w Polsce 124.
- MAŁEK, Przemysław - Tematyka morska na wyższych uczelniach handlowych 172.
- mch zob. CHOYNOWSKI, Mieczysław.
- MIKULSKA, Izabella - Z frontu nauki 213.
- MYDLARSKI, Jan - W sprawie przedmiotu i podziału antropologii 311.
- ÓSWIECIMSKI, Stefan (S. O., SO) - Omówienie czasopisma *Endeavour* 89. Sprawozdanie z książki: Stephen P. Mizwa - *Nicholas Copernicus 1543—1943* 374. Sprawozdanie z książki: Charlotte Lutkens - *Women and new society* 375.
- PAUTSCH, Fryderyk - W cieniu tragedii 152.
- PRZYBYŁA, Janusz A. - Sprawozdanie z książki: Arthur H. Compton - *The human meaning of science* 214.
- RAPACZ, Kazimierz - Z frontu nauki 209.
- S. O., SO zob. ÓSWIECIMSKI, Stefan
- SREDNIAWA, Bronisław - Międzynarodowy zjazd Komisji badań promieni kosmicznych 176. Międzynarodowa Unia fizyki czystej i stosowanej 347. Z frontu nauki 358. Sprawozdanie z książki: Henry E. Sigerist - *The university at the crossroads* 366.
- TAYLOR, F. Sherwood - Historia nauk przyrodniczych jako studium dla wszystkich 275.
- tezet zob. ZAWADZKI, Tadeusz.
- tk zob. KOMORNICKI, Tomasz.
- TOKARSKI, Julian - Akademia niedola 44.
- ZAWADZKI, Tadeusz (tezet) - Uniwersytet hebrajski w Jerozolimie 73.

Skorowidz rzeczowy

- Akademia Nauk Z.S.R.R. 198-199 (wzory członków zagr. - Nitsch).
 akademicka młodzież zob. studenci.
 Akta ustawodawcze 178-181, 241-264 (omówienie dekretu z 28.X.47).
 Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska 327-328.
 antropologia 311-313 (przedmiot i podział).
 archeologia 124-144 (stan i postulaty org.), 199 (w Z.S.R.R.).
 archiwa zob. biblioteki.
 Association of Scientific Workers 189-192 (mowa Joliot Curie na zjeździe).
 astronomia 374-375 (Kopernik - rec.).
 asystenci szkół w. 271-272.
 badania i ekspedycje terenowe 120-121 (w szkoł. n. w.), 138-139 (archeologiczne - postulat).
 Białoruska Akademia Nauk 71-73 (program prac).
 bibliografia czasopism n. w Polsce 218-234.
 bibliografia statystyki 368-370 (rec.).
 bibliografie zob. wydawnictwa n.
 bibliologia 323-327 (P.I.K.).
 bibliotek i archiwa 136-138 (archeolog. - postulat), 282-294 (zadania i potrzeby), 321-322 (na konfer. inst. i tow. hist.); w przegl. prasy - kraj.: 62-63, 181-182, 329-330; zagran.: 78, 201; zob. też muzea i zbiory n.
 chemia 49-51 (E. Sucharda), 352-354 (izotopy).
 Czasopisma naukowe w Polsce 218-234 (bibliografia).
 Czechosłowacja, 46-48 (wydawnictwa n.), 319-320 (stos. nauk z Polską).
 dekret o organizacji nauki i szkolnictwa w. z 28.X.47 241-264 (omówienie).
 diament 157-168.
 dochód społeczny a n. 6-7.
 dwustopniowość studiów w szkołach w. 266-268.
 ekonomia 349-352 (Inst. de Science Écon. Appl.).
 encyklopedia - zob. wydawnictwa n.
 Endeavour (kwartalnik) 89-90.
 English Summaries 91-96, 235-240, 376-384.
 Fakty i poglądy 39-48, 157-168, 295-313.
 filozofia n. - zob. teoria, filozofia i metodologia n.
 finansowanie n. 1-8, 108-109, 270-271 (uposażenie pracowników n.); zob. też Materialne podstawy n.
 fizyka 176-178 (Zjazd Komisji Badań Promieni Kosmicznych), 345-346 (w Z.S.R.R.), 347-349 (U.I.P.), 358-363 (prom. kosmiczne).
 Francja 300-308 (psychologia uczonych), 349-352 (Inst. de Science Écon. Appl.).
 Gdańsk-Gdynia 23-24 (jako ośrodek szkoł. n.).
 historia 217-218 (popularyzacja w Anglii), 320-323 (Konferencja 26-27.X.47 w Krak.), 327 (Inst. Pamięci Narod.), 364-366 (potrzeby historiografii pol.).
 historia n. 145-152 (w pamiętnikach Hechla), 275-282 (h. przyrodoznawstwa dla wszystkich); w przegl. prasy - kraj.: 63, 182, 330; zagran.: 78, 201-203, 355.
 historia Ziem Odzyskanych 375 (kurs P.T.H. na pracę).
 informacja naukowa 89-90 (czasopisma n.), 275-282 (historia przyrodozn. dla wszystkich); zob. też popularyzacja n., Z frontu n.
 Institut de Science Économique Appliquée 349-352.
 Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa 56-59.
 Instytut Pamięci Narodowej 327.
 instytuty naukowo-badawcze 121-123 (współpraca ze szkołami w); w przegl. prasy - kraj.: 63, 182-183, 330; zagran.: 78-79, 203, 355; zob. też tworzystwa n.
 izotopy 352-354 (do celów badawczych).

- kartoteka pracowników naukowych 68-71 (W. Bryt.).
- kobieta a n. 375 (rec.).
- Komisja Badań Promieni Kosmicznych 176-178 (zjazd).
- Konferencja inst. i tow. upraw. badania historyczne (26-27.X.47) 329-323.
- Konferencja rektorów 51-52 (24. VIII. 47), 314-319, (27-29.XI.47).
- konferencje zob. Zjazdy i konferencje).
- Korespondencja 85-86 (typologia), 168 (krakowiany).
- Krajowa konferencja rektorów i profesorów w. uczelni (27-29.XI.47) 314-319.
- kryzys ekonomiczny a n. 339-342.
- księgoznawstwo zob. bibliologia.
- Kwartalnik Historyczny 322-323 (dyskusja na konfer. hist.).
- matematyka 168 (krakowiany).
- materiałizm dialektyczny 157-168.
- Materialne podstawy n. w przegl. prasy - kraj.: 63, 330; zagran. 79, 355; zob. też finansowanie n.
- Międzynarodowe kontakty w przegl. prasy kraj. 183, 330-331.
- medycyna 145-152 (Hechel), 152-156 (Hirszfeld), 214 (leczenie gruźlicy), 352-354 (izotopy do celów medycno-badawczych).
- metody nauczania na w. uczelniach zob. nauczanie a n. w szkołach w.
- Międzynarodowa Unia Fizyki Czystej i Stosowanej (U.I.P.) 347-349.
- Międzynarodowy Kongres Historii Nauki, piąty 336-339.
- młodzież akademicka zob. studenci.
- muzea i zbiory naukowe 140-141 (archeolog. - postulaty); w przegl. prasy - kraj.: 66, 187-188, 334; zagran.: 79, 209, 357.
- nauczanie a nauka w szkołach w. 13-15, 29-31, 44-46; w przegl. prasy zagran. 81, 205.
- Nauka w kraju 49-67, 169-188, 314-334.
- Nauka za granicą 68-85, 189-209, 335-358; w przegl. prasy kraj. 66.
- nauki przyrodnicze zob. przyrodoznawstwo.
- naukowa organizacja pracy 56-59 (Inst. Nauk. Organ. i Kierown.).
- Naukoznawczy przegląd prasy (kraj.) 62-67, 181-188, 329-334.
- obiektywizm w nauce i nauczaniu zob. tendencyjność.
- obowiązki społeczne uczonych 7-8, 31-32, 116-119 (o profesorów), 244-246 (o profesorów)
- odpowiedzialność uczonych i n. 7-8, 97-102.
- Organizacja n. w przegl. prasy - kraj.: 63-64, 183, 331; zagran.: 79, 203, 355; zob. też pod Akta ustawodawcze, reforma szkół w., oraz pod nazwami dziedzin n., instytucji i zagadnień.
- państwo a n. 77 (tajemnica naukowa); w Przegl. prasy zagran.: 80, 204, 356; zob. też Akta ustawodawcze, finansowanie n., reforma, szkolnictwo w., ustrój.
- Państwowy Instytut Książki 323-327.
- placówki naukowe polskie za granicą w przegl. prasy kraj. 186-187, 333-334.
- planowanie 104-107 (w n. i szkołach w.).
- polityka naukowa 298-300.
- Polski Instytut Archeologiczny 127-143 (postulat).
- Polski Instytut Prasoznawczy 59-62.
- Pomorze 328-329 (życie n.).
- popularyzacja n. 217-218 (p. historii w Anglii, rec.), 273-274 (o a szkoły w.), 335-336 (w U.N.E.S.C.O.); w przegl. prasy - kraj.: 64, 183, 331; zagran.: 203, 355-356; zob. też informacja n.
- postęp nauki 370-371 (rec.).
- potrzeby i zadania n. 282-294 (biblioteki); w przegl. prasy kraj. 186 zob. też pod nazwami instytucji, dziedzin i zagadnień.
- Praca naukowa, wolność n. w przegl. prasy zagran. 81, 205, 356.
- prasoznawstwo 59-62 (Pol. Inst. Prasozn.).
- prawo 88-89 (metodologia i socjol. p.,

- rec.); zob. też Akta ustawodawcze, ustrój.
- promienie kosmiczne 176-178, 358-363.
- Przegląd Filozoficzny (kwartalnik) 218.
- Przegląd prasy zob. Naukoznawczy przegląd prasy (kraj.).
- Przegląd prasy zagranicznej 78-85, 201-209, 354-358.
- przemysł a n. 1-8; w przegl. prasy zagran.: 80-81, 204-205, 356.
- przyrodoznawstwo 275-282 (historia p. dla wszystkich), 209-214 (Z frontu n.), 358-363 (Z frontu n.); zob. też pod nazwami poszczeg. dziedzin.
- przyrządy naukowe zob. technologia n.
- psychologia 300-308 (p. uczonych), 309-311 (zastosowania), 372-373 (p. społeczna, rec.).
- publicystyka naukowa 373-374 (rec.).
- racjonalizm 374 (rec.).
- Rada Nauki i Szkół Wyższych (w czasie okupacji niem.) 9-11.
- Rada Szkół Wyższych 52-53.
- radioizotopy zob. izotopy.
- reforma szkolnictwa wyższego 9-26, 39-44, 51-55, 103-123, 216-217 (w Anglii, rec.), 241-274, 314-319 (konfer. rekt. i prof.), 366-368 (w St. Zjedn. A.P., rec.); zob. też Akta ustawodawcze.
- rejestr uczonych zob. kartoteka pracowników n.
- religia a n. 214-216 (rec.).
- Science News Letter (tygodnik) 90.
- sieć szkół w. 20-26 (problematyka, postulaty).
- słownoznawstwo 346-347 (W. Piczeta), 364 (M. Małecki).
- Słowniki zob. wydawnictwa n.
- socjologia 88-89 (s. prawa, rec.), 372-373 (psychologia społeczna, rec.).
- socjologia nauki i uczonych 192-198 (s. uniwersytetu w St. Zj. A.P.); w przeglądzie prasy zagran.: 80-82, 203-206, 356.
- specjalizacja a wykształcenie ogólne 295-298.
- społeczna rola nauki 214-216 (rec.); w przegl. prasy kraj.: 64, 183-184, 331; zagran.: 81-82, 205-206, 356.
- Sprawozdania (rec. z książek i czasopism) 86-90, 214-218, 366-375; ponadto 157-168, 192-198, 295-298.
- Sprostowania 67 (matematyka, teoria n.).
- Stam nauki za granicą w przegl. prasy kraj.: 187, 334.
- Stany Zjednoczone A.P. 192-198 (socjologia uniwersyteckich uczonych), 295-298 (wykształcenie ogólne na uniw.), 352-354 (izotopy dla Europy), 366-368 (reforma uni/w., rec.).
- statystyka 368-370 (bibliografia, rec.).
- stosowanie n. 309-311 (psychologia), 339-342 (postulaty brytyjsk. Zw. Pracown. Nauk.).
- stosunki naukowe z granicą z Polską 46-48, (wydawn. n.), 175-176 (opinia cudzoziemców), 319-320 (s. z Czechosłowacją); w przegl. prasy kraj. 66.
- studenci 18-19 (typ kształcenia), 44-46 (warunki studiów), 53-55 (warunki przyjęcia na ucz. w.), 113-115, 269 (stosunek liczb. do wykładowców); w przegl. prasy - kraj.: 62, 181, 329, 333; zagran.: 354-355.
- studia w szkołach w. 265-273.
- Światowa Federacja Pracowników Naukowych 189-192.
- szkolnictw owyższe 73-77 (Uniw. Hebrajski w Jerozolimie), 172-175 (W. Szk. Handlu Morsk.), 192-198 (socjologia uniw. amerykańsk.), 295-298 (wykształcenie ogólne), 342-343 (w Z.S.R.R.); w przegl. prasy - kraj.: 64-65, 184, 331-332; zagran.: 82, 206, 356; zob. też Akta ustawodawcze, reforma szk. w., studenci.
- Technical and Scientific Register 68-71.
- Technologia nauki 358-359 (licznik Geigera, komora Wilsona); w przegl. prasy - kraj.: 332; zagran.: 82-83, 206-207, 356.
- tendencyjność w nauce i nauczaniu 26-38.
- teoria, filozofia i metodologia n. 26-38 (tendencja w n.), 85-86, (typologia), 88-89 (prawo, rec.), 157-168

- (diamat), 311-313 (antropologia); w przegl. prasy - kraj.: 65, 184-185, 332; zagran.: 83, 207, 356-357.
- Toruń 169-172 (życie n.).
- Towarzystwa naukowe i instytucje badawcze 56-62, 323-329; w przegl. prasy - kraj.: 65, 185, 332; zagran.: 83, 207.
- Towarzystwo Naukowe w Toruniu 170-171.
- typologia 85-86 (polemika).
- U.I.P. zob. Międzynarodowa Unia Fizyki Czystej i Stosowanej.
- U.N.E.S.C.O. 335-336.
- uczni 49-51 (E. Sucharda), 68-71 (rejestr u. w W. Bryt.), 145-152 (Fr. Hechel), 152-156 (L. Hinszfeld), 188 (W. Orłowski), 192-198 (socjologia profesorów uniw.), 300-308 (psychologia u.), 346-347 (W. Piczeta), 364 (M. Małecki), 374-375 (Kopernik, rec.); w przegl. prasy - kraj.: 65-66, 67, 185-186, 187, 333, 334; zagran.: 83-84, 208-209, 357.
- Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie 73-77.
- ustrój społeczno-gospodarczy a n. 1-8, 86-88 (rec.).
- Wielka Brytania 68-71 (rejestr naukowców i techników), 216-217 (potrzeba reformy szkoln. w.), 217-218 (popularyzacja historii), 295-298 (wykształcenie ogólne w uniw.), 339-342 (obradę Zw. Prac. Nauk.).
- wolność n. zob. praca naukowa.
- Wybrzeże zob. Pomorze.
- wychowanie w szkołach w. 109-116.
- wydawnictwa naukowe 46-48 (zakup i wymiana zagran., postulat), 141 (archeolog., postulat) 218-234 (bibliografia czasopism n.), 319-320 (współpraca polsko-czeska), 322-323 (w. histor.), 327-328 (Annales U.M.C.S.), 350-351 (ekonom. I.S.E.A.), 365-366 (postulaty hist. pol.); w przegl. prasy - kraj.: 62, 186, 333; zagran.: 84, 201, 355.
- wykształcenie kobiet 375 (rec.).
- wyprawy naukowe zob. zadania i ekspedycje terenowe.
- Wzróża Szkoła Handlu Morskiego 172-175.
- Z frontu nauki: 209-214, 358-363.
- Zagranica w przegl. prasy kraj.: 66-67, 186-187, 333-334; zob. też Nauka za granicą, stosunki nauk. zagranicy z Polską.
- zakłady szkół wyższych 16-18 (problematyka, postulaty).
- Zakopane 24-26 (jako siedziba szkoły w., postulat).
- zbiory naukowe zob. muzea.
- Zjazdy i konferencje 176-178, 314-323. w przegl. prasy - kraj.: 66, 187, 188, 334; zagran.: 84-85, 209, 358.
- Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich 198-199 (Akademia Nauk, archeologia), 342-343 (szkolnictwo wyższe), 343-346 (Polacy o n. radzieckiej), 346-347 W. Piczeta).
- związki zawodowe naukowców 189-192 (Joliot-Curie o Światowej Federacji Prac. Nauk.); w przegl. prasy zagran.: 85, 209, 358.
- Życie naukowe w przegl. prasy kraj. 188, 33.